

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høringsbrev - forslag om endringer i forskrift om opptak til høyere utdanning

Høgskolen i Sør-Trøndelag viser til høringsforslag om endringer i forskrift om opptak til høyere utdanning.

§ 4-3 Endring av opptakskrav informatikk og realfag

Høgskolen registrerer at departementet utvider forsøksordning til å være av større omfang enn hva lærestedene selv foreslår for enkelte utdanninger ved Universitetet i Bergen, Universitetet i Bergen og UiT Norges arktiske universitet med virkning fra opptaket høsten 2018.

Høgskolen har ingen merknader til de foreslåtte endringene, men gjør oppmerksom på endringen inkluderer fagområder hvor Høgskolen i Sør-Trøndelag også tilbyr studier. Vi har over tid utdannet attraktive kandidater til arbeidsmarkedet innen fagområdet informatikk. Her ser vi ikke behov for en tilsvarende skjerping av opptakskravene. Vi har ikke grunnlag for å hevde at studenter med S1+S2 matematikk har dårligere forutsetninger til å gjennomføre studiene enn studenter med R1+R2. En tilsvarende framtidig endring for våre utdanninger er ikke ønskelig da det vil da rekrutteringsgrunnlaget bli vesentlig mindre med de konsekvenser det vil ha for utdanningen.

§ 4-7 Spesielle opptakskrav til pedagogiske fag

Høgskolen ser at departementet åpner for å gjennomføre en opptaksprøve i form av intervju av søkerne som en opsjon for opptak til pedagogiske fag. Frihetsgraden i gjennomføring av denne prøven foreslås fastsatt av den enkelte institusjon. All tid det er et stort antall tilbydere av slik utdanning, vil mangfoldet av prøvinger være tilsvarende.

Høgskolen er innforstått med at det i mange lærerutdanningsmiljø, også vårt eget, er interesse for å kunne benytte intervjuer. Fra et forvaltningsmessig perspektiv er det imidlertid mange utfordringer som må løses før innføring.

Formålet med intervjuet

Høgskolen ser at det er ulike motivasjoner for å benytte seg av intervju som opptaksgrunnlag til lærerutdanning. Å sikre at studentene er godt motivert for utdanningen er et mulig motiv. Departementet har i andre sammenhenger, også i denne høringen, antydnet at dette er et formål som heller kan møtes gjennom obligatoriske arbeidskrav etter opptak. En annen mulig

motivasjon er å avdekke om søkerne er egnet for utdanning og yrke. Dersom så er tilfelle må det foretas en avgrensning mellom en egnethetsvurdering i forkant av utdanningen og skikkethetsvurdering underveis. En tredje mulighet er at intervju skal gi et nytt rangeringskriterium i tillegg til de ordinære. I så fall må det vurderes hvor tungtveiende dette skal være.

Høgskolen i Sør-Trøndelag stiller spørsmål ved om det finnes tilstrekkelig dokumentasjon på at et enkelt intervju er en velegnet metode for å selektene studenter til en bestemt utdanning. Dette gjelder både som et «terkselkriterium» som må passeres for å være kvalifisert, og som et rangeringskriterium. Over tid har det vært ledige studieplasser i mange lærerutdanninger som fordeles gjennom et nasjonalt restetorg. Intervju utelukkende som rangeringskriterium vil derfor primært bidra til en endret fordeling av studenter på studiesteder. Det er liten grunn til å anta at en motivert og kvalifisert søker i overskuelig fremtid ikke vil få tilbud ved et lærested med pedagogiske fag formålet med intervju oppfylles på et nasjonalt nivå.

Likebehandling

Det er i høringsutkastet gitt lærestedene stor frihet i utforming av intervju. Det vil dermed kunne oppstå at en person er søker på flere tilsvarende studier med ulike intervjuprosedyrer. En søker som av et lærested blir vurdert som egnet, vil ved annet kunne ende opp med ikke tilbud basert på intervjuet. Også innenfor de store institusjonene vil en måtte forvente at mange ansatte må involveres i intervjuprosessen, og det vil være utfordrende å sikret ensartede vurderinger på tvers av intervjuerne.

Likebehandlingsprinsippet blir betydelig utfordret ved dette. Det er stor forskjell på å benytte intervju ved en enkeltstående utdanning og ved de store rammeplanstyrte utdanningene hvor man må legge til grunn at f.eks. egnethet bør vurderes likt.

Klagerett

I det øyeblikket enkelte læresteder innfører intervju for rammeplansfestede utdanninger, vil søkers rett til å påklage vedtak etter Høgskolen i Sør-Trøndelag forståelse gå til institusjonens lokale klagenemnd. Gitt søker har søkt flere læresteder, hvor flere kan ha intervju som opptakskrav, må det etter vår vurdering, foreligge en nasjonal veileder både i gjennomføring og klagebehandling.

Intervjuets status

Ved innføring av intervju bør det være en tydelig og ensartet tilnærming til om dette skal tjene som et terskel som må passeres for å være kvalifisert, eller om det skal inngå i rangeringen av søkere.

Per i dag er det fastlagt at halvparten av studieplassene skal gå til førstegangsvitnemålssøkere og øvrige går i ordinær kvote. Om det skal innføres intervju som mulig tredje alternativ, vil dette kunne medføre behov for egen kvote for søkere som er rangert via intervju. Denne kvoten er per dato ikke definert og slik kvote bør ikke etableres lokalt.

Ressursbruk

Høgskolen i Sør-Trøndelag påpeker at innføring av intervju vil kunne ha betydelige ressurskonsekvenser. Bemanningsressurser for gjennomføring av intervju, evt dekking av reisekostnader for søkerne, evt. transkribering eller annen dokumentasjon osv. I tillegg

kommer at en søker potensielt kan bli innkalt til intervju ve opp til 10 læresteder, med betydelig ressursuttelling og koordineringsutfordringer. Vi kan ikke se at ressursutfordringene er tilstrekkelig utredet.

Videre kunnskapsinnhenting

Høgskolen i Sør-Trøndelag forstår at lærerutdanningsmiljøene ønsker seg de mest dedikerte søkere til pedagogiske fag. Likvel mener vi at departementet bør utrede de ulike aspektene nærmere før dette kan innføres. Herunder bør følgende forhold avklares og standardiseres: terskel vs. rangering, ivaretagelse av likebehandling, egnethet vs. skikkethet, klageordninger og ressurs spørsmål.

Departementet bør også vurdere intensjonen med intervju opp mot andre tiltak som kan skape motivasjon for lærerutdanning og gi søkerne realistiske forventninger til utdanning og yrke. NTNU's Teknologicamp¹ for jenter med realfagsmatematikk i videregående kan tjene som et eksempel med mulig overføringsverdi

Praksis vedrørende særskilt vurdering

Departementet utfordrer lærestedene til å redegjøre for dilemmaer knyttet til anvendelsen av opptaksforskriftens § 7-13 med tilhørende merknader i rundskriv F-01-15. Høgskolen i Sør-Trøndelag behandler årlig en et stort antall søknader om særskilt vurdering i det nasjonale opptaket.

Forskriftens § 7-13 om rangering på grunnlag av særskilt vurdering forutsetter individuell behandling av hver enkelt søker. For saksbehandlingen er det vanlig at søker vedlegger omfattende dokumentasjon som viser grunnlaget for særskilt vurdering. Med hensyn til læringsvansker det være seg dyskalkuli, dysleksi med mer utøves det et skjønn. I den konkrete vurderingen av en enkelt søker fremkommer det ofte at elev først er utredet for sin utfordring et stykke ut i opplæringen. Retten til tilrettelagt opplæring inntreffer først i det behovet er dokumentert. Høgskolen forutsetter at tilretteleggingen gis i et omfang stort nok og inkluderer kompensatorisk opplæring for å dekke tidspunktet fra henvisning til utredning og dokumentasjon på læringsutfordringene. Med denne forutsetning må en legge til grunn at elevens faktiske ferdigheter er målt i sluttvurdering og derav er representert i karakteruttrykk på avgangsvitnemål / kompetansebevis fra videregående opplæring.

Høgskolen har ikke mandat til å innholdsvurdere gjennomføringen av den tilrettelagte opplæringen. Tilsyn med dette tilligger fylkesmannsembetet. Høgskolen utøver positivt skjønn hvor det er dokumentert at tilrettelegging har vært begrenset i forhold til tilmeldt behov, kommet sent i gang med videre. En legger videre til grunn at omfanget av tilretteleggingen også kompenserer for tiden forut før eleven har fått dokumentert grunnlag for tilrettelegging.

Søkere som søker særskilt vurdering blir i dag vurdert av hvert enkelt lærested, og i saksbehandlingen er det, til tross for gjentagende gjennomganger i nasjonale fora, ulik praksis på om grunnlaget for særskilt vurdering er til stede eller ei. Hvor Høgskolen i Sør-Trøndelag og noen av de store lærestedene synes å ha sammenfallende konklusjon om grunnlaget er tilstede, opplever en ofte at andre læresteder gir annen konklusjonskode om at grunnlaget er tilstede, men at det poengmessig ikke har betydning.

¹ <https://www.ntnu.no/camp>

Opptakstjenesten

Vår dato

06.11.2015

Vår referanse

15/03091-2

Ovenfor søkere er det uheldig at man får ulike konklusjoner på samme dokumentasjon og det bør derfor utvikles en saksbehandlingsrutine hvor et av opptaksorganene først vurderer om grunnlaget for særskilt vurdering er tilstede og om det så er, er det opp til de ulike lærestedene hvor søker har søkt opptak å skjønnsmessig vurdere om vedkommende søker har likeverdige ferdigheter som andre søkere.

Høgskolen er kjent med at flere læresteder ønsker en forenkling og gjerne sentralisering av særskilt vurdering. Før det eventuelt vurderes å sentralisere saksbehandlingen bør dette utredes grundig og sendes på en egen høring.

Med hilsen

Gunnar Bendheim
studiedirektør

Håvard Ravn Ottesen
rådgiver